

OBSAH

PŘEDMLUVA 5

PTÁCI OBECNĚ 7

Oblast výskytu astrildovitých ptáků 9

ZPŮSOB ŽIVOTA ASTRILDOVITÝCH 10

SYSTEMATIKA A NÁZVOSLOVÍ ASTRILDOVITÝCH PTÁKŮ 14

Systematika 14

Názvosloví 15

HISTORIE CHOVU ASTRILDOVITÝCH PTÁKŮ 19

CHOVATELSKÁ ZAŘÍZENÍ 21

Zařízení pro chov ptáků 21

Klece 21

Vitríny 23

Voliéry 23

Zařízení pro krmení ptáků 24

Zařízení pro napájení ptáků 25

Zařízení pro hnízdění astrildovitých 26

Pomůcky pro přepravu ptáků 26

Pomůcky pro odchyt ptáků 27

Pomůcky pro skladování krmiv 27

VÝŽIVA A KRMENÍ 28

Živiny 28

Voda 28

Sušina 29

Organické látky 29

Energetické živiny 29

Dusíkaté látky 29

Bezdušíkaté látky 30

Minerální látky 31

Makroelementy

Vápník (Ca) 31

Fosfor (P) 31

Sodík (Na) 32

Draslík (K) 32

Hořčík (Mg) 32

Chlór (Cl) 32

Síra (S) 32

Mikroelementy

Železo (Fe) 32

Měď (Cu) 32

Kobalt (Co) 32

Mangan (Mn) 33

Jód (J) 33

Selen (Se) 33

Zinek (Zn) 33

Fluor (F) 33

Molybden (Mo) 33

Vitaminy 33

Vitaminy lipofilní (rozpuštěné v tucích) 33

Vitamin A (retinol, axeroftol) 33

Vitamin D (kalciferol) 34

Vitamin E (tokoferol) 34

Vitamin K (fylochinon) 34

Vitaminy hydrofilní (rozpuštěné ve vodě) 34

Vitaminy skupiny B

Vitamin B₁ (iamin, aneurin) 34

Vitamin B₂ (riboflavin) 35

Vitamin B₆ (pyridoxin) 35

Kyselina pantotenová 35

Kyselina nikotinová (PP, nikotinamid) 35

Cholin 35

Biotin 35

Kyselina listová (folin) 35

Vitamin B₁₂ (kobalamin) 35

Vitamin C (kyselina L-askorbová) 35

Trávicí ústrojí 35

Střevo (intestinum) 36

Základní schéma trávení 37

Metabolismus základních živin 37

Bílkoviny 37

Glycidy (cukry, sacharidy, škroby) 39

Lipidy (tuky) 39

Krmení astrildovitých ptáků 40

Krmiva 40

Krmiva rostlinného původu 40

Semena 40

Zrniny 40

Proso (*Panicum miliacenum*) 41

Bér vlašský (*Setaria italica*) 43

Lesknice kanárská (*Phalaris canariensis*) 43

Perila (*Perilla frutescens*) 43

Pšenice 43

Čirok (*Sorghum spp.*) 43

Oves 43

Rýže (*Oryza sativa*) 43

Laskavec (*Amaranthus caudatus*) 43

Řepka 44

Lněné semeno 44

Konopné semeno (semenec) 44

Niger 44

Travní semena 44

Srha říznačka (*Dactylis glomerata*) 44

Kostřava luční (<i>Festuca pratensis</i>)	45	Způsoby krmení astrildovitých ptáků	67
Kostřava rákosovitá (<i>Festuca arundinacea</i>)	45	<i>Jak uvedené poznatky zohlednit při sestavení</i>	
Bojínek luční (<i>Phleum pratense</i>)	45	<i>krmné dávky?</i>	68
Psárka luční (<i>Alopecurus pratensis</i>)	45	<i>Speciální krmení</i>	71
Ovsík vyvýšený (<i>Arrhenatherum elatius</i>)	45	VETERINÁRNÍ PROBLEMATIKA	72
Psineček tenký (<i>Agrostis tenuis</i>).....	45	Příčiny onemocnění astrildovitých	72
Lipnice luční (<i>Poa pratensis</i>).....	45	Metabolické příčiny	72
Jílek vytrvalý (<i>Lilium parenne</i>).....	45	Biologické příčiny	72
Chrastice rákosovitá (<i>Baldingera</i>		Chemické příčiny	73
<i>arundinacea</i>).....	45	Fyzikální příčiny	73
Sítina žabí (<i>Juncus bufonius</i>).....	45	Genetické příčiny	73
Zblochan vodní (<i>Glyceria maxima</i>).....	45	Zoohygienické příčiny.....	74
Semena bylin a plevelů	45	Vznik onemocnění	74
Kokoška pastuší tobolka (<i>Capsella</i>		<i>Stadium reakce</i>	74
<i>bursa-pastoris</i>).....	45	<i>Stadium rezistence (odolnosti)</i>	75
Krvavec toten (<i>Sanguisorba officinalis</i>).....	45	<i>Stadium rezignace (vyčerpání)</i>	75
Rdesno ptačí (<i>Polygonum aviculare</i>) –		Identifikace nemocného jedince.....	77
<i>truskavec ptačí</i>	45	Izolační a nemocniční klec	77
Jitrocel kopinatý (<i>Plantago lanceolata</i>)		Nejčastější onemocnění astrildovitých	78
<i>a ostatní druhy jitrocelů</i>	45	Alimentární ústrojí (gastrointestinální, trávicí,	
Smetanka lékařská (<i>Taraxacum officinale</i>) –		<i>zažívací</i>)	78
<i>pampeliška</i>	46	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	79
Exoten standard	46	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	80
Exoten	46	Respiratorní ústrojí (dýchací)	81
Exoten zucht	46	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	82
Australische Prachtfinken	46	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	81
Afrikanische Prachtfinken	47	Vylučovací ústrojí	81
Exoten premium	47	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	81
Semena vlhčená	49	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	82
Zelené krmivo	51	Oběhové ústrojí	82
Zelené krmivo v době vegetačního klidu	52	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	82
Plody	53	Pohlavní ústrojí.....	82
Bobuloviny	53	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	82
Ovoce	53	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	83
Zelenina	53	Onemocnění očí	83
Krmiva živočišného původu	54	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	83
Krmiva průmyslová (průmyslově vyráběná)	57	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	83
<i>Směsi pro plody a hmyzožravé ptáky</i>	59	Onemocnění kůže	84
<i>Směsi pro nektaroidní ptáky</i>	60	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	84
<i>Peletovaná krmiva</i>	60	Poruchy opeření	84
<i>V. A. M.</i>	61	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	85
<i>Doplňky biologicky aktivních látek</i>	61	Metabolické poruchy	85
<i>Preprobiotika (FOS)</i>	64	Přenosná (nakažlivá) onemocnění.....	86
<i>Probiotika</i>	65	<i>Nemoci způsobené viry</i>	86
<i>Barviva</i>	65	<i>Nemoci způsobené bakteriemi</i>	88
Krmné doplňky	65	<i>Nemoci způsobené plísněmi (mykotická</i>	
<i>Písek</i>	65	<i>onemocnění)</i>	92
<i>Drcené lastury nebo skořápky</i>	66	<i>Nemoci způsobené prvoky</i>	94
<i>Dřevěné uhlí</i>	66	<i>Nemoci způsobené parazity</i>	97
<i>Sépiová kost</i>	66	Veterinární léky a léčiva	101
<i>Trouchnivé dřevo</i>	66	<i>Antibiotika</i>	101
<i>Hrabanka</i>	66		
Voda	66		

<i>Antimykotika</i>	102	Samčí pohlavní orgány	133
<i>Antiprotozoika</i>	102	<i>Vaječník (ovarium)</i>	133
<i>Chemoterapeutika</i>	102	Vejcovod (oviductus)	133
<i>Antiparazitika</i>	102	Vajíčko (oocyt)	133
<i>Vitaminové, minerální a probiotické</i> <i>preparáty</i>	102	Složení vajíčka	134
Přírodní léčebné preparáty	104	<i>Žloutek (žloutková koule)</i>	134
<i>Účinky bylinek</i>	104	Snůška	134
Vybavení pohotovostní lékárníčky	108	Inkubace vajíček	136
Zoohygiena a veterinární prevence	108	Zárodečný vývoj (embryonální vývoj)	136
Zoohygiena	108	Postembryonální vývoj (ontogeneze)	137
<i>Mikroklima</i>	108	Řízení reprodukce	137
<i>Teplota</i>	108	Podněty (stimuly)	137
<i>Vlhkost vzduchu</i>	109	Hypotalamus	139
<i>Atmosférický tlak vzduchu</i>	110	Hypofýza (podvěsek mozkový)	139
<i>Proudění vzduchu</i>	110	Nadledvinky (glandula suprarenalis)	140
<i>Sluneční záření</i>	110	Pohlavní orgány (gonády)	140
<i>Intenzita světla</i>	110	Reprodukční problémy v chovu astrildovitých 143	
<i>Délka světelného dne</i>	111	Nízká oplozenost	143
<i>Prašnost</i>	111	Špatná líhnivost	145
<i>Krmení</i>	112	Závěr	149
<i>Napájení</i>	113		
<i>Chovatelská zařízení</i>	114	CHOVATELSKÁ PRAXE	150
<i>Veterinární prevence</i>	114	<i>Obecné chovatelství</i>	150
<i>Dezinfekce</i>	114	<i>Zájmové chovatelství</i>	150
<i>Izolace</i>	115	<i>Soutěžní chovatelství</i>	150
<i>Karanténa</i>	115	<i>Získávání ptáků</i>	150
<i>Preventivní přeléčení</i>	116	<i>Před nákupem</i>	151
ZÁKLADY GENETIKY	117	<i>Vlastní výběr ptáků</i>	151
Obecně o genetice	117	<i>Transport ptáků</i>	152
Biologické základy	117	<i>Uvykání na nové prostředí (adaptace)</i>	152
Evoluce živé hmoty	118	<i>Umístění ptáků</i>	153
Dědičnost	118	<i>Vlastní chovatelská práce</i>	153
Buňka	118	<i>Výživa</i>	154
Stavba bílkovin	119	<i>Prostředí</i>	156
Genetická proměnlivost	119	<i>Etologie</i>	156
Vznik nového jedince	120	Technologie chovu astrildovitých ptáků	158
Jak se dědí pohlaví	121	<i>Období biologického klidu</i>	158
Genetické zákonitosti	121	<i>Období vzestupného přechodu</i>	159
<i>Dědičnost vázaná na pohlaví</i>	123	<i>Období biologické aktivity (reprodukční,</i> <i>chovná sezona)</i>	159
Genové interakce	123	<i>Období sestupného přechodu</i>	160
Praktické využití genetiky v chovu	124	<i>Určování pohlaví</i>	161
Mutace a jejich udržení	124	<i>Kroužkování ptáků</i>	161
<i>Rozšíření mutace</i>	125		
<i>Upevnění mutace</i>	126	POPISY JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ ASTRILDOVITÝCH	165–422
<i>Šlechtitelská práce</i>	127		
REPRODUKCE ASTRILDOVITÝCH	132	Použitá literatura	423
Pohlavní ústrojí	132	Rejstřík českých názvů	424
Samčí pohlavní orgány	132	Rejstřík vědeckých (latinských) názvů	425
<i>Varlata (testes)</i>	132		